

Redding voor Gods volk

Machiel Oppenhuizen

Bijbelstudies over Esther

Kringserie

1 Macht

Esther 1:1-22

Wie het boek Esther, en zeker het eerste hoofdstuk, voor het eerst leest, zou zomaar kunnen denken: dit is een sprookje ... Maar zoals veel sprookjes een grimmige onder-
toon hebben – ze vertellen iets over ons leven – zo is dat ook met het boek Esther. En
dat is meteen in hoofdstuk 1 al merkbaar. Want waar het in dit hoofdstuk om draait, is
eigenlijk samen te vatten in één woord: macht.

Feest

Vers 1-9. We ontmoeten Ahasveros op het moment dat hij drie jaar koning is. Hij regeert
over een geweldig groot rijk: van de Donau tot de Indus, en van het zuiden van Rusland
tot diep in Afrika. Een machtig man! En hij voelt zich zó veilig dat hij zes maanden lang
een overdadig feest geeft. In de beschrijving van het feest is te merken dat hij het ver-
geschopt heeft, wat een pracht en praal! Het kan niet anders of de feestgangers zijn
onder de indruk geweest. Daarbij: uit andere bronnen weten we dat Ahasveros, wanneer
hij drie jaar aan de macht is, een conferentie belegt om Griekenland te veroveren. Met
andere woorden: Ahasveros voelt zich sterk, wie maakt hem wat?

Zelfrespect

Vers 10-12. Hij komt op het hoogtepunt van het feest op het idee om zijn lievelings-
vrouw Vasthi aan zijn gasten te laten zien. Maar zij weigert, dat wil zeggen: zij weer-
staat de macht van de koning. Hij kan veel bereikt hebben, zelfs nog meer landen
willen veroveren en meer volken willen onderwerpen, maar zij gehoorzaamt hem nu
niet. En alle gasten zijn daar getuige van! De machtige koning wordt weerstaan door
één vrouw!

We weten niet zeker waaróm zij weigert. Vrij algemeen is de gedachte dat zij zich
niet wil laten vernederen in het bijzijn van al die dronken mannen omdat ze mogelijk
naakt moet verschijnen of een soort striptease moet uitvoeren. Het kan ook zijn dat ze
tot een van de onderworpen volken behoort en zo wil laten merken dat Ahasveros hen
wel onderworpen heeft, maar niet écht.

Hoe dan ook, ze toont dat ze zelfrespect heeft, ruggengraat. Laten we haar daad
niet onderschatten. Verderop in het boek (4:11) wordt gezegd dat je niet zomaar tot
de koning kunt naderen, hij moet je zijn scepter toereiken; laat staan dat je hem kunt
weigeren, dat is helemaal ondenkbaar! In feite is ook zij heel machtig.

Paniek

Vers 13-22. En wat blijkt ... de koning wordt vreselijk boos. Maar onder die woede zit angst. Want de vraag dringt zich bij de koning en al zijn raadsheren op: wat gaat er gebeuren als we hier geen paal en perk aan stellen? Als de andere vrouwen in het rijk hiervan horen ontstaat er één grote opstand. En de wijzen adviseren: laat meteen duidelijk worden dat de koning dit niet neemt, laat hij koningin Vasthi onttroon en verbannen, en laat dit vastgelegd worden in een wet van Meden en Perzen, zodat het onherroepelijk is. Dat zal de vrouwen in het rijk leren! De mannen stellen hun macht veilig bij wet. Als aan het eind van hoofdstuk 1 staat dat iedere man de taal van zijn volk moet spreken, kan dat betekenen dat de taal van de man de voertaal in het huis wordt, ongeacht welke taal de vrouw spreekt, of dat de man het laatste woord heeft. Bij wet wordt geregeld dat de vrouwen niet mogen meedoen, dat ze hun eigenheid moeten verloochenen.

Gezag

In feite zien we hier wat zich alle eeuwen, nu hier, dan daar voordoet – dat er mensen regeren, het voor het zeggen hebben, die wel machtig zijn, maar feitelijk geen gezag hebben. Er worden allerlei wetten uitgevaardigd, er worden zware sancties op gezet, er is een veiligheidspolitie en een geheime dienst die overal infiltreert, kortom: er wordt angst gezaaid, want wat gebeurt er als jij als burger niet doet wat de overheid wil ...

Verwerking

1. Hiervoor staat genoemd dat er overal ter wereld wel plekken zijn waar mensen regeren die wel macht hebben maar geen gezag. Kunt u daarvan voorbeelden noemen (in de politiek, samenleving, uw eigen omgeving)?
2. Organisaties als Open Doors en Amnesty International zetten zich in voor mensen die onderdrukt worden. Open Doors vraagt aandacht voor vervolgte en bedreigde christenen (publiceert bijvoorbeeld elk jaar een top 50-lijst van landen waar de onderdrukking het hevigst is) en Amnesty International is een beweging die zich inzet voor slachtoffers van schendingen van mensenrechten en organiseert bijvoorbeeld schrijfavonden.
 - a) Wat vindt u van het bestaan en het werk van organisaties als deze, en kent u er meer?
 - b) Zou u als kring eens met elkaar willen brainstormen of, en zo ja hoe, u via deze of andere organisaties een bijdrage kunt leveren aan het verlich-

ten van de nood van medemensen veraf en dichtbij? (Eén suggestie: Open Doors publiceert maandelijks een gebedslijst. U zou op uw kringavond kunnen bidden voor de christen die bij die datum wordt genoemd.)

Verhouding man/vrouw

Maar macht en angst spelen niet alleen een rol in de verhoudingen tussen regeerders en volken, het komt ook voor op veel kleinere schaal. Zoals de botsing tussen Ahasveros en Vasthi ook iets persoonlijks heeft – hier botsen ook twee individuen – zo gebeurt dat veel meer: tussen mannen en vrouwen op de werkvloer, in gezinnen, in de kerk. God heeft de mens mannelijk en vrouwelijk geschapen met de bedoeling dat zij elkaar aanvullen, dat zij sámen beeld van God zijn, Hem weerspiegelen (Genesis 1:27). Maar zo vaak gebeurt het tegenovergestelde: mannen die hun macht misbruiken en vrouwen onderdrukken, mannen die geen respect hebben voor vrouwen en hen als bedreiging zien, vrouwen die mannen onder hun invloed proberen te krijgen, vrouwen die aan de macht proberen te ontkomen door te manipuleren. Op werkvloeren verschuilen werkgevers zich achter maatregelen en protocollen, in veel situaties geven de kosten de doorslag, de menselijke maat wordt vergeten. Wat in Genesis 3:16 over de verhouding man vrouw wordt gezegd en wat in Genesis 4 wordt verteld over Kaïn en Abel, blijkt altijd weer te gebeuren. Macht en tegenmacht, willen winnen. En wat hier in hoofdstuk 1 gebeurt, komt ook altijd weer voor – Vasthi is niet bang voor Ahasveros, zij durft hem te weerstaan, maar Ahasveros wordt van de weeromstuit bang voor háár. De ene keer is de man dader, de andere keer de vrouw.

Verwerking

3. Macht en gezag spelen niet alleen een rol in de verhouding tussen een regering en haar volk, maar bijvoorbeeld ook op de werkvloer, tussen werkgever en werknemer. Vertelt u eens in enkele zinnen (houd het informatief) hoe de rol van macht en gezag bij u op de werkvloer of in uw omgeving is. Welke positieve ervaringen hebt u en wat ervaart u als negatief? En hoe gaat u daarmee om?
4. Het is opmerkelijk hoe de apostel Paulus in zijn brieven ook de werkgevers en werknemers van zijn tijd aanspreekt, de heren/meesters en slaven, zie Efeze 6:5-9, Kolossenzen 3:22-4:1 en 1 Timotheüs 6:1-2 en zijn briefje aan Filemon (zie ook 1 Petrus 2:18-25). Ook over het werk als zodanig spreekt de apostel, zie bijvoorbeeld Efeze 4:28 en 2 Thessalonicenzen 3:6-15. Wat betekenen deze voorschriften voor u in uw dagelijks werk of hoe kijkt u wat dat betreft terug op uw leven als werkgever of werknemer? Hebt u geprobeerd aan dit onderwijs handen en voeten te geven? Zo ja, hoe ging dat; zo nee, waarom niet?

5. Hiervoor wordt, in het kader van de verhouding man/vrouw, Genesis 3:16 aangehaald. Daaraan vooraf gaan Genesis 1 en 2, hoofdstukken waarin de zonde nog geen rol speelt en de situatie is zoals God die heeft bedoeld. Hóé bedoelde God volgens u de verhouding man/vrouw (zie met name 1:26-27 en 2:18)?
6. Uiteindelijk herstelt God door Jezus de verhouding tussen man en vrouw, tussen de mensen onderling. Zij hoeven elkaar niet te beconcurreren, het niet van elkaar te winnen, maar mogen samen dienen. Zie Galaten 3:28 en 1 Korinthe 13:4-7. De apostelen Paulus en Petrus gaan niet alleen in op de verhouding tussen werkgevers en werknemers, ze schrijven ook over de omgang tussen man en vrouw, met name in het huwelijk, zie Efeze 5:21-33, Kolossenzen 3:18-19 en 1 Petrus 3:1-7.
- a) Hoe komen deze voorschriften bij u over, wat kunt u er wel en niet mee, en waarom? Vindt u ze waardevol of juist niet?
- b) Wat kan de christelijke gemeente concreet doen voor goede verhoudingen tussen jongens en meiden, mannen en vrouwen, binnen en buiten het huwelijk? Welke bijbelse gegevens zou u daarvoor kunnen aandragen?